

**Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút**

**Edícia: Porovnávacie analýzy
1/2025**

Kontrola petičných hárkov kandidátov v prezidentských voľbách

Peter Plenta

**Bratislava
január 2025**

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Kontrola petičných hárkov kandidátov v prezidentských voľbách

Anotácia

Cieľom analýzy je podporiť diskusiu na tému efektivity kontroly petícií pod prezidentskými kandidatúrami. Materiál sa zameriava na príklady dobrej praxe v rámci európskych štátov. Venuje sa pri tom najmä trom oblastiam – úradne overeným podpisom (rakúsky model), rozsahu údajov vyžadovaných na petičných hárkoch a právomociam orgánu, ktorý petičné hárky, vrátane podpisov občanov, kontroluje.

Kľúčové slová

Prezidentské voľby, petičné hárky, podpisy voličov, kontrolná komisia

Scrutiny of petitions for candidacies in presidential election

Annotation

The aim of the analysis is to support the discussion on the effectiveness of petition control under presidential candidacies. The material focuses on examples of good practice within European countries. It is devoted to three areas – officially verified signatures (Austrian model), the scope of data required on petition sheets, and the powers of the body that verifies petition sheets, including citizens' signatures.

Keywords

Presidential elections, petition sheets, voter signatures, verification, control commission

Vypracoval: Peter Plenta, PhD., odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Identifikačné údaje vyžadované na petičných hárkoch.....	10
3. (Úradné) overovanie podpisov.....	12
4. Právomoci inštitúcie kontrolujúcej petičné hárky	15
5. Záver.....	17
6. Použité zdroje.....	18

1. Úvod

Prezidentské voľby v Slovenskej republike v roku 2024, okrem silnej mobilizácie spoločnosti, priniesli aj ďalší zaujímavý aspekt. Tým bolo prvotné rozhodnutie predsedu parlamentu (v zastúpení) odmietnuť registratúru jedného z ohlásených kandidátov. Rozhodol tak na základe uznesenia členov komisie, ktorá kontrolovala petičné hárky. Kandidát sa odvolal na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, ktorý rozhodol o prijatí jeho kandidatúry s odôvodnením, že predseda parlamentu (respektíve ním ustanovená komisia) dostatočne nepreukázala dôvody na odmietnutie časti podpisov v petícii na podporu prezidentskej kandidatúry.

V nadväznosti na túto situáciu sa štúdia zamerala na porovnanie toho, ako v európskych štátoch s inštitútom priamej voľby prezidenta dochádza nielen k formálnej, ale aj k reálnej kontrole podpisov, ak ich pod kandidatúru na prezidenta treba doložiť. Rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu SR totiž neprinieslo odpoveď na otázku, či a ako môže predseda parlamentu (alebo ním poverená komisia) kontrolovať pravosť podpisov na petícii, a nie iba posudzovať formálne nedostatky, ako sú napríklad chýbajúci podpis či neúplná adresa.

Ide však o širší problém. V komunálnych a regionálnych voľbách kandidujú doslova tisíce tzv. nezávislých kandidátov, ktorí na kandidatúru potrebujú zozbierať predpísaný počet podpisov. V súčasnosti sa na týchto petíciách, na rozdiel napríklad od podpory pre registráciu politických strán, nevyžaduje číslo občianskeho preukazu ani iného identifikačného dokladu, čo by podporilo autenticitu. Kontrolné inštitúcie v súčasnosti nemajú dostatočné nástroje a ani časový rámec, aby pravosť údajov a podpisov podrobne skúmali.

Kontrola podpisov pod kandidatúru predsedom parlamentu je špecifický model, vyplývajúci z historického vývoja. Štúdia sa preto zamerala na legislatívnu úpravu dobrej praxe zo zahraničia, a to predovšetkým v troch oblastiach:

- a) aké údaje je potrebné zadať v rámci petície, osobitne či je potrebné zadať aj číslo občianskeho preukazu (alebo iného identifikačného dokladu);
- b) či sú podpisy na petícii (úradne) overované;
- c) či má inštitúcia kontrolujúca petície len formálne právomoci, alebo môže kontrolovať napríklad pravosť podpisu, nahliadať do registra obyvateľov/voličov, prípadne či má možnosť náhodne kontaktovať osoby uvedené v rámci petície.

V takejto štruktúre je aj členený text, pričom záver sumarizuje hlavné zistenia. Obsahovo vychádza z legislatívy jednotlivých štátov, no čerpá aj z informácií v internej databáze Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD), najmä z požiadavky č. 5754 *Commission for evaluation presidential candidates' petitions* (Komisia pre kontrolu petícií prezidentských kandidátov).

Príklady dobrej praxe tak môžu poslúžiť ako inšpirácia v prípade, že by sa zákonodarcovia rozhodli upraviť aktuálny model kontroly petičných hárkov pod prezidentskými kandidátami.

Väčšina európskych štátov s priamou voľbou prezidenta umožňuje kandidovať kandidátom (až) po predložení určitého počtu podporných vyhlásení či podpisov. Zaujímavosťou je, že niektoré štáty:

- umožňujú voličovi vyjadriť podporu iba jednému kandidátovi v rámci daných prezidentských volieb,
- okrem minimálneho počtu niektoré štáty stanovujú aj maximálny počet podpisov pod petíciami – to môže motivovať kandidátov ku kontrole petičných hárkov a uľahčiť prácu kontrolnej komisii,
- vyžadujú podporu pri podpisoch naprieč celou krajinou, určitý minimálny počet podpisov musí byť zozbieraný vo všetkých alebo vo väčšine regiónov.

Tabuľka 1: Kto nominuje kandidátov do priamych prezidentských volieb

Štát	Voliči	Iné inštitúcie
Slovensko	15 000 voličov	15 poslancov
Česko	50 000 voličov	20 poslancov/ 10 senátorov
Fínsko	Volebné združenie s 20 000 voličmi	Parlamentná politická strana
Francúzsko	-	500 volených zástupcov (členov parlamentu, starostov, miestnych poslancov atď.)
Gruzínsko	-	Minimálne 30 členov z 300 členného volebného zhromaždenia
Chorvátsko	10 000 voličov – volič môže podporiť iba 1 kandidáta	Minimálne 2 politické strany
Írsko	-	20 poslancov parlamentu/ 4 oblastné rady/ bývalí prezidenti môžu nominovať seba
Island	1 500 – 3 000 voličov zo všetkých regiónov Možnosť vyjadriť podporu elektronicky	-
Litva	Najmenej 20 000 voličov Podpis je možné odovzdať aj online cez stránku volebnej komisie	-
Moldavsko	15 000 – 25 000 voličov zo všetkých regiónov	-
Poľsko	100 000 voličov	-
Portugalsko	7500 – 15000 voličov: možné podporiť iba 1 kandidáta	-

Rakúsko	6 000 voličov: možné podporiť iba 1 kandidáta	-
Sev. Macedónsko	10 000 voličov	30 poslancov
Rumunsko	200 000 voličov	-
Srbsko	Registrované politické strany / ich koalície / „skupiny“ občanov musia predložiť podporu 10 000 voličov	-
Turecko	100 000 voličov	Politické strany s parlamentným klubom v parlamente; Politické strany, ktoré samostatne alebo v koalícii získali aspoň 5 % hlasov voličov v ostatných parlamentných voľbách
Ukrajina	-	Registrované politické strany, možnosť seba nominácie kandidátov

Zdroj: spracoval autor na základe uvedených zdrojov

1.1. Situácia v Slovenskej republike

Voľby prezidenta Slovenskej republiky sa riadia predovšetkým *zákonom č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* a *Ústavou Slovenskej republiky*.

Čl. 101 Ústavy Slovenskej republiky

Kandidátov na prezidenta navrhuje najmenej 15 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky alebo občania, ktorí majú právo voliť do Národnej rady Slovenskej republiky, a to na základe petície podpísanej najmenej 15 000 občanmi. Návrhy na voľbu sa odovzdávajú predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky najneskôr do 21 dní od vyhlásenia volieb.

Zákon č. 180/2014 Z. z.

§ 103 Návrh na kandidáta

(2) Petícia musí obsahovať aj meno, priezvisko a dátum narodenia voliča, adresu jeho trvalého pobytu, ktorou sa rozumie názov obce, názov ulice, ak sa obec člení na ulice, a číslo domu a podpis voliča.

(3) Predseda Národnej rady Slovenskej republiky preskúmava do 14 dní od doručenia návrhu na kandidáta, či návrh obsahuje zákonom ustanovené údaje; pri petícii preskúmava, či spĺňa náležitosti podľa odseku 1 a 2 a či z každého petičného hárku je zrejmé, že ide o petíciu za určitého kandidáta. Ak návrh spĺňa ustanovené podmienky, predseda Národnej rady Slovenskej republiky návrh prijme, inak ho odmietne. Oznámenie o prijatí návrhu zverejní predseda Národnej rady Slovenskej republiky na webovom sídle Národnej rady Slovenskej republiky a následne ho doručí kandidátovi na prezidenta na

adresu, ktorú uvedie, inak na adresu jeho trvalého pobytu. Oznámenie o odmietnutí návrhu predsedu Národnej rady Slovenskej republiky doručí do 24 hodín od odmietnutia návrhu kandidátovi na prezidenta na adresu, ktorú uvedie, inak na adresu jeho trvalého pobytu, a súčasne ho zverejní na webovom sídle Národnej rady Slovenskej republiky; ak kandidát na prezidenta oznámenie neprevezme alebo sa na adrese, ktorú uviedol alebo na adrese trvalého pobytu nezdržiava, za čas doručenia sa považuje čas, kedy bolo takéto oznámenie zverejnené na webovom sídle Národnej rady Slovenskej republiky.

V praxi kontrolu petičných hárkov, respektíve podklady na rozhodnutie predsedu NR SR vo veci prijatia alebo neprijatia kandidatúry na funkciu prezidenta, pripravuje *Komisia na preskúmanie návrhov a petičných hárkov* zriadená rozhodnutím vedúceho Kancelárie NR SR. Komisia je zložená zo zamestnancov Kancelárie NR SR. Okrem toho sa zriaďuje aj *odborná komisia*, tiež zložená zo zamestnancov Kancelárie, na preskúmanie prípadných nejasností.

V roku 2024 predseda NR SR (v zastúpení) na základe podkladov *Komisie na preskúmanie petičných hárkov* a tiež vyjadrenia *odbornej komisie* rozhodol o odmietnutí kandidatúry jedného z uchádzačov. Komisia neuznala 183 podpisov pre formálne nedostatky (napríklad neúplná adresa, chýbajúci podpis či iný chýbajúci zákonom vyžadovaný údaj), ako aj ďalších 1 101 podpisov, pretože vyjadrila „presvedčenie, že v týchto prípadoch na predmetných hárkoch nejde o vlastnoručný podpis konkrétne uvedených občanov, teda petičné hárky nespĺňajú zákonnú podmienku, ktorou je vlastnoručný podpis občana oprávneného voliť do Národnej rady Slovenskej republiky podporujúceho petíciu.“ Pre neuznanie týchto podpisov nesplnil potenciálny kandidát zákonom stanovenú podmienku 15 000 platných podpisov, keďže ich celkovo odovzdal 15 209 (kandidát uvádzal číslo 15 300). Komisia mala tiež pochybnosti o tom, či ide o vlastnoručné podpisy aj pri veľkej časti zvyšných podpisov.

Kandidát sa následne obrátil so žalobou na Najvyšší správny súd. Ten [rozhodol](#) o prijatí návrhu kandidatúry. Svoje rozhodnutie [zdôvodnil](#) najmä tým, že „**identifikácia pisateľa prostredníctvom analýzy rukopisu (tu podpisu) s cieľom určiť autora písomnosti, respektíve určiť pravosť, alebo nepravosť posudzovaného písomného prejavu prináleží výlučne vednému odboru písma-znalectva a nie komisii, prípadne poradnej komisii Národnej rady Slovenskej republiky a dokonca ani súdu.** Z pohľadu iných osôb, respektíve subjektov tak posudzovanie jednotlivých podpisov zostáva v rovine výlučne subjektívnej, a pokiaľ nie je bez akýchkoľvek pochybností jasne preukázané, že nejde o vlastnoručný podpis konkrétnej osoby (čomu musí zodpovedať jasné odôvodnenie v čom konkrétny podpis nezodpovedá požiadavkám vlastnoručného podpisu), potom podľa názoru súdu je potrebné takýto podpis akceptovať a zolášť vtedy, pokiaľ súčasne nie sú dané pochybnosti o existencii samotnej osoby vo vzťahu ku ktorej sa práve stotožňuje podpis.“

Najvyšší správny súd tak neskúmal pravosť podpisov na petícii, ktoré odmietla uznať komisia. Medzi stanoviskami k rozhodnutiu súdu sa vyskytol aj [komentár](#) Radoslava Procházku (2024), niekdajšieho poslanca a podpredsedu Ústavnoprávneho výboru NR SR: „Novinkou sa môže javiť fakt, že komisie posudzujúce petície musia svoje závery o nepravosti podpisov podporiť dôkazmi, ktoré nepravosť „preukazujú bez akýchkoľvek pochybností“... Procházka dal tiež do pozornosti, že

„v mediálnej skratke sa tieto dôkazy redukovali na písomznamecké posudky, a teda že bez znalca treba vychádzať z toho, že podpis je pravý. Takto ďaleko však súd nešiel.“

Problémom sa však javí skutočnosť, že toto rozhodnutie súdu mohlo obmedziť právomoci predsedu NR SR (prípadne poradnej komisie) len na preskúmanie formálnych kritérií a nedostatkov. Zákon nedáva predsedovi parlamentu (či poradnej komisii) možnosť nahliadať do registra obyvateľov alebo kontaktovať jednotlivé osoby uvedené na petičných hárkoch. Nie je tiež jasné, aká by bola úloha písomznalcov v tomto procese, napríklad či by mohli byť členmi poradnej komisie. Navyše, ako problematický sa javí aj časový rámec s lehotou 14 dní na rozhodnutie, vrátane „poskytnutia dôkazov“.

Zmienené rozhodnutie súdu však môže mať dopad aj na komunálne a regionálne voľby. Otázne je, ako by príslušné orgány mohli efektívne kontrolovať podpisy pod petičnými hárkami, keď na celom Slovensku prakticky v rovnaký čas podáva petície pod svoju kandidatúru niekoľko tisíc nezávislých kandidátov. V praxi tak príslušné inštitúcie zrejme momentálne len kontrolujú formálne nedostatky a len sotva môžu efektívne odhaliť a preukazovať možné pokusy o obchádzanie zákona.

2. Identifikačné údaje vyžadované na petičných hárkoch

Táto časť materiálu približuje, aké údaje je potrebné uviesť na petičných hárkoch, osobitne s cieľom umožniť ich neskoršiu kontrolu. Viaceré štáty, na rozdiel od Slovenska, vyžadujú **uviedenie čísla identifikačného dokladu** (občianskeho preukazu, pasu a pod.) na petičnom hárku. Keďže nejde o bežne dostupné údaje, je možné efektívnejšie overiť, či údaje uvedené v petičných hárkoch zodpovedajú realite.

Číslo občianskeho preukazu/pasu vyžadujú:

Česká republika, Chorvátsko, Island, Litva, Moldavsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Severné Macedónsko, Srbsko

Niektoré štáty požadujú aj uvedenie dátumu, kedy došlo k podpisu petičného hárku. Opäť ide o údaj, ktorý môže potenciálne pomôcť identifikovať, či konkrétna osoba petičný hárok naozaj podpísala.

Dátum podpisu vyžadujú:

Fínsko, Litva, Moldavsko, Poľsko

Zaujímavosťou je, že v niektorých krajinách je stanovený aj maximálny možný počet podpisov, čo uľahčuje prácu kontrolnej inštitúcie a zároveň si vyžaduje zodpovednejší prístup od jednotlivých kandidátov a ich tímov, aby údaje na petičných hárkoch kontrolovali.

Tabuľka 2: Údaje vyžadované na petičných hárkoch k prezidentskej kandidatúre

štát	Údaje na petičných hárkoch
Slovensko	Meno a priezvisko, dátum narodenia voliča, adresa trvalého pobytu, podpis.
Česká republika	Meno a priezvisko, dátum narodenia, adresu trvalého pobytu (alebo uvedie, že trvalý pobyt na území ČR nemá), číslo občianskeho preukazu alebo pasu , vlastnoručný podpis.
Fínsko	Meno a priezvisko, dátum narodenie, podpis a dátum podpisu .
Chorvátsko	Meno a priezvisko, číslo občianskeho preukazu , podpis.
Island	Meno a priezvisko, číslo občianskeho preukazu , adresa trvalého pobytu.
Litva	Meno a priezvisko, číslo dokumentu potvrdzujúceho štátne občianstvo , dátum narodenia, adresu trvalého bydliska, podpis a dátum podpisu .
Moldavsko	Meno a priezvisko, dátum narodenia, adresa trvalého bydliska, číslo občianskeho preukazu , podpis a dátum podpisu .
Poľsko	Meno a priezvisko, adresu trvalého bydliska, vlastnoručný podpis, dátum podpisu , rodné identifikačné číslo (PESEL) .

Portugalsko	„Dôkaz o registrácii v rámci sčítania obyvateľstva“, ktoré obsahuje aj identifikačné číslo občana . Potrebné je priložiť aj vlastnoručný alebo elektronický podpis cez „voličský portál“.
Rakúsko	Meno a priezvisko, dátum narodenia, adresu trvalého bydliska, vlastnoručný podpis. Formulár s vyhlásením o podpore kandidáta musí byť podpísaný na obecnom úrade v mieste bydliska , pričom sa predkladá občiansky preukaz/pas/ vodičský preukaz. Občania žijúci v zahraničí môžu formulár podpísať na zastupiteľskom úrade v danom štáte (vyhlásenie im zašle obec, kde majú trvalý pobyt).
Sev. Macedónsko	Podpisy kontroluje reprezentant štátnej volebnej komisie.
Rumunsko	Meno a priezvisko, dátum narodenia, adresu, číslo občianskeho preukazu , vlastnoručný podpis.
Srbsko	Meno a priezvisko, číslo občianskeho preukazu , adresa trvalého bydliska.

Zdroj: spracoval autor na základe uvedených zdrojov

3. (Úradné) overovanie podpisov

V rámci analýzy sme identifikovali šesť európskych štátov, v ktorých pri získaní podpisov dochádza ich overovaniu, v niektorých prípadoch úradne, v iných nezávislou osobou alebo cez elektronický portál.

Litva

Za kontrolu pravosti informácií či podpisov na petičných hárkoch zodpovedná osoba, ktorá ich zbiera. Paragraf 79 [volebného zákona](#) určuje, že na petičnom hárku volič osobne (s výnimkami) napíše svoje meno, priezvisko, dátum narodenia, číslo identifikačného dokladu, adresu, dátum a podpis. V spodnej časti hárku musí byť meno a priezvisko, dátum narodenia, číslo identifikačného dokladu, adresa, podpis a dátum podpisu osoby, ktorá zbiera podpisy na petičný hárok. Paragraf tiež explicitne uvádza, že táto osoba je zodpovedná za to, že sa podpisy budú zbierať v súlade s volebným zákonom.

Portugalsko

Kandidáti na prezidenta musia svoju kandidatúru doložiť aj vyhlásením, ktoré podporilo najmenej 7 500 a najviac 15 000 voličov. Volič môže v daných prezidentských voľbách podporiť iba jedného kandidáta. Podpora/podpis môže byť daná buď v papierovej forme, alebo cez „voličský portál“. V druhom prípade tak dochádza k automatickému overeniu osoby, ktorá podporu vyjadrila. Podrobnosti stanovuje [zákon č. 319-A/76](#) o prezidentských voľbách, predovšetkým v § 13 – § 15A.

Rakúsko

Podrobnosti stanovuje [Federálny zákon](#) o voľbách federálneho prezidenta z roku 1971, a to predovšetkým v § 7 a v prílohe 1. Návrh kandidáta na pozíciu prezidenta musí byť odovzdaný spolu s najmenej **6 000 vyhláseniami o podpore** v súlade so vzorom (príloha 1 zákona; tu na konci textu). Ide o vyhlásenie s podpisom občana Rakúska, ktorý podporuje nomináciu určitého kandidáta. Občan môže takýmto vyhlásením **podporiť iba jedného kandidáta**.

Vyhlásenie o podpore musí obsahovať potvrdenie obce, že osoba uvedená vo vyhlásení bola zapísaná do zoznamu voličov a oprávnená voliť k referenčnému dátumu. Toto potvrdenie vydá obec len vtedy, ak:

- sa osoba uvedená vo vyhlásení osobne dostaví na obecný úrad zodpovedný za vedenie zoznamu voličov do dňa uzávierky, preukáže svoju totožnosť dokladom totožnosti s fotografiou;
- vyhlásenie o podpore obsahuje meno, priezvisko, dátum narodenia a miesto bydliska občana, ako aj meno kandidáta, ktorý má byť podporený.
- vlastnoručný podpis osoby, ktorá predkladá vyhlásenie o podpore, bol urobený pred obecným úradom.

Potvrdenie o vyhlásení o podpore sa musí vyhotoviť okamžite. Potvrdenie môže byť vydané len raz pre jednu osobu na príslušné voľby. Rakúski občania žijúci v zahraničí môžu *vyhlásenie o podpore v zahraničí* podpísať na rakúskom zastupiteľskom úrade v danom štáte (vyhlásenie zašle obec, kde majú trvalý pobyt).

Bitte dieses Feld für Prüfvermerke der Bundeswahlbehörde freihalten!

Unterstützungserklärung

Die unterzeichnende Person unterstützt hiermit den Wahlvorschlag für die Wahl der Bundespräsidentin oder des Bundespräsidenten am XX. XXXX XXXX lautend auf:

Vorname, Familienname der wahlwerbenden Person					
Stark umrandeter Bereich von der unterstützungswilligen Person auszufüllen!	Vorname, Familienname der unterstützungswilligen Person				
	<table border="1"> <tr> <td>Wohnort</td> <td>Geburtsdatum (Tag, Monat, Jahr)</td> </tr> <tr> <td></td> <td> </td> </tr> </table>	Wohnort	Geburtsdatum (Tag, Monat, Jahr)		
	Wohnort	Geburtsdatum (Tag, Monat, Jahr)			
Eigenhändige Unterschrift					

Bestätigung der Gemeinde

Die nachstehende Gemeinde bestätigt, dass die unterstützungswillige Person am Stichtag (XX. XXXX XXXX) in der Wählerverzeichnis eingetragen und wahlberechtigt ist. Die eigenhändige Unterschrift auf dieser Unterstützungserklärung wurde vor der Gemeindebehörde geleistet.

Stark umrandeter Bereich von der Gemeindebehörde auszufüllen!	Gemeinde							
	Politischer Bezirk, Verwaltungsbezirk, Statutarstadt, Wiener Gemeindebezirk	Land	ggf. Sprengel Nr.					
	<table border="1"> <tr> <td>Datum (Tag, Monat, Jahr)</td> <td>Gemeindefiegel</td> <td>Unterschrift</td> </tr> <tr> <td> </td> <td>○</td> <td></td> </tr> </table>	Datum (Tag, Monat, Jahr)	Gemeindefiegel	Unterschrift		○		
Datum (Tag, Monat, Jahr)	Gemeindefiegel	Unterschrift						
	○							

Rumunsko

Podľa § 27 [zákona č. 370 z 20. septembra 2004](#) o voľbách prezidenta, musí kandidát na prezidenta predložiť aj zoznam podporovateľov obsahujúci najmenej 200 000 voličov, ktorí svojím podpisom podporujú kandidatúru. Zoznam podporovateľov je verejným aktom so sankciou podľa čl. 292 Trestného zákona. Na konci zoznamu je uvedený ten, kto ho zostavil, pričom je povinný na vlastnú zodpovednosť **urobiť vyhlásenie o pravdivosti podpisov podporovateľov**. Vzor zoznamu podporovateľov a čestné vyhlásenie sú uvedené v prílohe, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou zákona.

Severné Macedónsko

Kandidát na prezidenta musí získať vyjadrenie podpory **od najmenej 10 000 voličov** alebo od 30 poslancov parlamentu. Podľa [Pravidiel pre úpravu postupu pri zbieraní podpisov a spôsobe určovania overovateľov podpisov voličov](#) zbierajú pred zástupcami Štátnej volebnej komisie a pred príslušným overovateľom („notárom“). Pri zbere podpisov poverená osoba **zo Štátnej volebnej komisie zisťuje totožnosť občana priamym nahliadnutím do jeho osobného identifikačného dokladu** (občiansky preukaz alebo pas).

Oprávnená osoba kontroluje:

- či je osobný identifikačný doklad platný v deň podpisu;
- ak ide o platný osobný doklad, či je osoba zapísaná v zozname voličov pre obec, za ktorú bol zoznam predložený.

Tieto údaje sa kontrolujú prostredníctvom webovej stránky Štátnej volebnej komisie v časti „zoznam voličov“ zadaním jedinečného identifikačného čísla občana z platného osobného dokladu osoby, ktorá sa chce podpísať. Po zadaní tohto čísla aplikácia poskytuje údaje o tom, v ktorej volebnej miestnosti osoba volí, a o zariadení, kde sa volebná miestnosť nachádza.

Pred umožnením podpisu osobe sa tiež skontroluje, či táto osoba už predtým nepodpísala rovnaký zoznam. **Jedna osoba sa môže podpísať pod viacero kandidátnych listín, ale iba raz na tú istú kandidátnu listinu.** Oprávnená osoba na krajskom odbore a úrade Štátnej volebnej komisie vedie evidenciu osôb, ktoré podpísali podporu pre každý zoznam samostatne.

Srbsko

[Zákon](#) o voľbe prezidenta republiky v § 14 určuje, že kandidáti na prezidenta musia predložiť návrh spolu s písomnou podporou od najmenej 10 000 voličov.

Podľa § 14 zoznam voličov, ktorí podpísali predložené vyhlásenie na podporu kandidáta v elektronickej podobe, na tlačive predpísanom Republikovou volebnou komisiou, musí obsahovať meno a priezvisko voliča, číslo identifikačného dokladu a údaje o notárovi, ktorý overil podpis na vyhlásení.

4. Právomoci inštitúcie kontrolujúcej petičné hárky

Česká republika

Kontrolnou inštitúciou je ministerstvo vnútra. Zákon [č. 275/2012 Sb.](#) o voľbe prezidenta a o zmene niektorých zákonov (osobitne § 25 a § 26) mu dáva pomerne rozsiahle právomoci vo veci kontroly petičných hárkov.

Okrem kontroly celkového počtu podpisov a splnenia formálnych náležitostí môže ministerstvo vnútra aj:

- Overovať správnosť údajov na náhodne vybranej vzorke údajov u 8 500 občanov podpísaných pod každou petíciou.
 - a) Ak zistí nesprávne údaje u menej než 3 % podpísaných občanov, nezapočíta týchto občanov do celkového počtu občanov podpísaných pod petíciu.
 - b) Ak zistí nesprávne údaje u 3 a viac percent podpisov, uskutoční kontrolu v ďalšej vzorke v rovnakom rozsahu. Ak v druhej vzorke zistí chybovosť menej ako u 3 % podpisov nezapočíta ich medzi celkový počet občanov pod petíciou. Ak zistí chybovosť u 3 a viac percent občanov podpísaných pod petíciou, odpočíta od celkového počtu občanov podpísaných pod petíciu počet občanov, ktorí percentuálne zodpovedajú chybovosti u oboch vzoriek podpisov.

Island

Kontrolnou inštitúciou je Národná volebná komisia (Landskjörstjórn), jej právomoci upravuje [Zákon o voľbách č. 112/2021](#).

Podľa zákona volebná komisia kontroluje splnenie zákonných podmienok. Komisia má prístup do národného registra občanov, v prípade potreby môže skontrolovať pravosť či správnosť informácií poskytnutých na petičných hárkoch.

Litva

Kontrolnou inštitúciou je Ústredná volebná komisia. Podľa kapitoly IV [rozhodnutia](#) Ústrednej volebnej komisie o procese zberu a overovania podpisov voličov má volebná komisie pomerne široké právomoci. V rozhodnutí je explicitne uvedené, že sa komisia môže obrátiť na písomzalcov pri overovaní podpisov, rovnako tak môže porovnávať dáta uvedené pod petíciou (či už v tlačenej alebo elektronickej forme) s údajmi v registri obyvateľov.

Moldavsko

Podľa bodu 159 [Nariadenia](#) o zriaďovaní a registrácii iniciatívnych skupín, zostavovaní, predkladaní a overovaní zoznamov podporovateľov zo dňa 5.9.2023 má Ústredná volebná komisia pri overovaní zoznamu podporovateľov v prezidentských a parlamentných voľbách, ako aj v celoštátnych a miestnych referendách, právo kontaktovať osoby s cieľom overiť proces zberu a údaje uvedené na petičných hárkoch.

Podľa informácie uvedenej v rámci ECPRD, môže ústredná volebná komisia tiež overovať podpisy a zhodu údajov na občianskych preukazoch a údajoch uvedených na petícii.

Severné Macedónsko

Podpisy voličov pod petičné hárky sa podľa „[Pravidiel](#) postupu pri zbere podpisov“ zbierajú pred zástupcami Štátnej volebnej komisie. Pri zbere podpisov poverená osoba zo Štátnej volebnej komisie, zisťuje totožnosť občana priamo nahliadnutím do jeho osobného identifikačného dokladu (občiansky preukaz alebo pas).

Oprávnená osoba, kontroluje:

- či je osobný identifikačný doklad platný v deň podpisu;
- ak ide o platný osobný doklad, či je osoba zapísaná v zozname voličov pre obec, za ktorú bol zoznam predložený.

Tieto údaje sa kontrolujú prostredníctvom webovej stránky Štátnej volebnej komisie v časti „zoznam voličov“ zadaním jedinečného identifikačného čísla občana z platného osobného dokladu osoby, ktorá sa chce podpísať. Po zadaní jedinečného identifikačného čísla občana aplikácia poskytuje údaje o tom, v ktorej volebnej miestnosti osoba volí. Pred umožnením podpisu osobe sa tiež skontroluje, či táto osoba už predtým nepodpísala rovnaký zoznam. Jedna osoba sa môže podpísať pod viacero kandidátnych listín, ale iba raz za tú istú kandidátnu listinu. Oprávnená osoba na úrade Štátnej volebnej komisie vedie evidenciu osôb, ktoré podpísali podporu.

5. Záver

Skúsenosti z niektorých európskych štátov ukazujú niekoľko možných smerov, ak by sa uvažovalo o zmenách aktuálnej legislatívy týkajúcej sa kontroly petičných hárkov pod prezidentskými kandidátúrami.

1. Rakúsky model

Systém zberu podpisov založený na vydávaní „vyhlásení o podpore“ na obecných úradoch spojený s overením identity na mieste odstraňuje väčšinu možných problémov s petičnými hárkami. Je prakticky vylúčené, aby dochádzalo k nezrovnalostiam či k pokusom o podvod. Úlohou kontrolnej inštitúcie je v podstate spočítať vyhlásenia o podpore a skontrolovať ich formálnu stránku. Tým sa napokon celý proces kontroly zjednoduší a urýchli.

Takáto zmena by mala aj politický rozmer, keďže podpora pre kandidátov by si vyžadovala aktívnejšiu (a skutočnú) podporu z radov verejnosti namiesto často náhodne zozbieraných podpisov. Následne by do úvahy prichádzala aj otázka zníženia počtu potrebných podpisov, keďže ich výpovedná hodnota by bola jednoznačnejšia. (V Rakúsku je to v súčasnosti pri 9,1 mil. obyvateľov 6 000 podpisov, v SR pri 5,4 mil. obyvateľov 15 000 podpisov.) Zrejme by sa potom nestávalo, že kandidáti na prezidenta vo voľbách získajú menej hlasov, ako bol počet ľudí, ktorí im podpísali petičné hárky.

Nevýhodou by bolo prenesenie určitých povinností na plecia samospráv.

2. Zavedenie povinnosti uviesť číslo identifikačného dokladu

Viacere európske štáty majú zavedenú povinnosť uviesť (alebo skontrolovať) číslo identifikačného dokladu, prípadne aj uviesť dátum podpisu na petičný hárok. Výhodou takejto povinnosti by bola jednoduchšia kontrola toho, či daná osoba petičný hárok skutočne podpísala alebo nie.

3. Jasnejšie definovanie kontrolných právomocí

Kontrolné inštitúcie majú v niektorých prípadoch právomoci, ktoré idú výrazne ďalej ako iba po formálnu kontrolu úplnosti a správnosti uvedených údajov. Medzi takejto právomoci patria napríklad:

- možnosť prizvať písomzalcov,
- možnosť kontaktovať osoby uvedené na petičných hárkoch,
- možnosť nahliadať do registra voličov/obyvateľov.

4. Zmena kontrolnej inštitúcie

Posunom môže byť aj zmena inštitúcie kontrolujúcej údaje na petičných hárkoch. Kontrola zo strany predsedu Národnej rady Slovenskej republiky (respektíve zamestnancov Kancelárie NR SR) je výsledkom historického vývoja. V zahraničí však údaje spravidla kontroluje Ústredná volebná komisia či príslušný odbor ministerstva vnútra, ktorých právomoci sú jednoznačnejšie a väčšinou aj širšie stanovené.

6. Použité zdroje

Česká republika

Zákon č. 275/2012 Sb. o voľbe prezidenta a o zmene niektorých zákonov (zákon o voľbe prezidenta republiky). Dostupný online v českom jazyku: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-275/zneni-20250101>

Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD) (2024).

Požiadavka č. 5754 *Commission for evaluation presidential candidates' petitions* (Komisia pre kontrolu petícií prezidentských kandidátov). Interná databáza. Dostupné po prihlásení: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/916436>

Fínsko

Zákon 2.10.1998/714 o voľbách. Dostupný online vo fínčine: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980714>

Chorvátsko

Zákon o voľbách prezidenta Chorvátskej republiky. Dostupný online v chorvátčine: <https://www.zakon.hr/z/358/Zakon-o-izboru-Predsjednika-Republike-Hrvatske>

Írsko

Zákon č. 28/1993 o prezidentských voľbách. Dostupný online v angličtine: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/1993/act/28/enacted/en/print#partii>

Island

Zákon o voľbách č. 112/2021. Dostupný online v angličtine: https://assets.ctfassets.net/8k0h54kbe6bj/5JKbHM5VECJQda22nylqJ1/320d90e95e29d2560a2cd299fc37b7df/Elections_Act_112_2021_with_amendments_2023.pdf

Litva

Volebný zákon. Dostupný online v litovskom jazyku: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/418f26f0082b11edb4cae1b158f98ea5/asr>

Ústredná volebná komisia. Rozhodnutie o procese zberu a overovania podpisov voličov. Dostupné online v litovskom jazyku: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/84519f7024ac11edb36fa1cf41a91fd9?positionInSearchResults=15&searchModelUUID=e2a32b48-1368-435b-b4c8-bb356b0d50a1>

Moldavsko

Nariadenia o zriaďovaní a registrácii iniciatívnych skupín, zostavovaní, predkladaní a overovaní zoznamov podporovateľov zo dňa 05.09.2023, Dostupné online v rumunskom jazyku: https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/1166_anexa_Regulamentul.pdf

Portugalsko

Zákon č.319-A/76 o prezidentských voľbách. Dostupný online v portugalčine: <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/1976-34568075>

Rakúsko

Konsolidovaný federálny zákon o voľbách federálneho prezidenta z roku 1971. Dostupný online v nemčine:

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000494>

Rumunsko

Zákon č. 370 z 20. septembra 2004 o voľbách prezidenta Rumunska. Dostupný online v rumunčine:

<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/55481>

Severné Macedónsko

Pravidlá pre úpravu postupu pri zbieraní podpisov. Dostupné online v macedónčine a albánčine:

<https://drive.google.com/file/d/1EB2eqMYrtlWXD9AThDpyYI0NXZf8NZtj/view>

Slovensko

Zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupný online:

<https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2014/180/20240601.html>

Zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky. Dostupný online:

<https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/460/20250101.html>

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (2024a). Konanie o prijatí návrhu na kandidáta na funkciu prezidenta Slovenskej republiky. Dostupné online: <https://www.nssud.sk/rozhodnutie-senat-c-11-rozhodol-v-konani-o-prijati-navrhu-na-kandidata-na-funkciu-prezidenta-slovenskej-republiky/>

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (2024b). Uznesenie. Spisová značka: 11Svp/1/2024. Dostupné online: <https://www.nssud.sk/wp-content/uploads/11Svp12024.pdf>

Procházka Radoslav (2024). *Týždeň v práve Rada Procházku: Všetko sa stíha*. Dostupné online:

<https://dennikn.sk/3843643/tyzden-v-prave-rada-prochazku-vsetko-sa-stiha/?fbclid=IwAR1vxnzdsSHIRskv6lupMqWFYLy148Y8kDSgoDZo28W-W9uaAWEYBeIKu1w>

Srbsko

Zákon o voľbe prezidenta republiky. Dostupný online v srbčine: <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2022/14/1/reg>

Všetky zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

